

III საერთაშორისო კონფერენცია
ტერმინოლოგია – მემკვიდრეობა და თანამედროვეობა

კონფერენციის პროგრამა

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თსუ არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი

2022

თანაორგანიზატორები:

საქართველოს ვუკოლ ბერიძის სახელობის ტერმინოლოგიის ასოციაცია

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ინსტიტუტი ტექინფორმი

ნიკო ნიკოლაძის სახლ-მუზეუმი

საქართველოს გასტრონომიის ასოციაცია

მხარდამჭერები:

ნს სტუდიო

სასტუმრო ზეგ

29 ოქტომბერი, 2022 წელი

- 09.30-10.00** კონფერენციის მონაწილეთა რეგისტრაცია
- 10.00-11.00** კონფერენციის გახსნა (ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, I კორპუსი, 212-ე აუდიტორია)
- გამომსვლელები:**
- ნანა მაჭავარიანი** – თსუ არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის დირექტორი
- ალბინა აუკსორიუტე** – ლიეტუვის ენის ინსტიტუტის დირექტორი
- გიორგი ალიბეგაშვილი** – საქართველოს სახელმწიფო ენის დეპარტამენტის თავმჯდომარე
- მერაბ ჩუხუა** – თსუ არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის ლექსიკოლოგიის განყოფილების ხელმძღვანელი, სახელმწიფო ენის დეპარტამენტის ექსპერტთა კომისიის თავმჯდომარე
- ლია ქაროსანიძე** - თსუ არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის თარგმნითი ლექსიკონებისა და სამეცნიერო ტერმინოლოგიის განყოფილების ხელმძღვანელი

სხდომის თავმჯდომარეები: **ნანა მაჭავარიანი, ზაალ კიკვიძე**

მოწვეული მომხსენებლები:

- 11.00-11.40** – **ქრისტინა გალინსკი** – ტერმინოლოგიის საერთაშორისო საინფორმაციო ცენტრის (INFOTERM) დირექტორი
- 11.40-12.20** – **როდოლფო მასლიასი** – ევროპარლამენტის ტერმინოლოგიური მართვის განყოფილების ხელმძღვანელი
- 12.20-13.00** – **ჰენრიკ ნილსონი** – ევროპის ტერმინოლოგიური საზოგადოების პრეზიდენტი
- 13.00 -13.40** – **რუთე კოშტა** – NOVA CLUNL – სოციალურ და ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი (პორტუგალია)
- 13.40-14.30** - შესვენება, ხემსი
- 14.30-17.00** სექციური მუშაობა

I სექცია

(202-ე აუდიტორია)

სექციის თავმჯდომარეები: **ციცინო გაბესკირია, რუსუდან საღინაძე**

- 14.30-14.50 ალბინა აუკსორიუტე**
ლიეტუველი ფილოსოფოსი სტასის შალკაუსკისი და მისი ტერმინოლოგიური მემკვიდრეობა
- 14.50-15.10 დამანა მელიქიშვილი**
ქართული ტერმინშემოქმედების ისტორიიდან
- 15.10-15.30 ნინო ღამბაშიძე, თამარ ციციშვილი**
როგნედა ღამბაშიძე – ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ზოგიერთი ეპიზოდი
- 15.30-15.50 ციცინო გაბესკირია**
ტექნიკური თარგმანის თავისებურებები
(მათემატიკური ტექსტების მაგალითებზე)
- 15.50-16.10 რუსუდან საღინაძე**
ნასესხებ ტექნიკურ ტერმინთა ვარიანტები ქართულში და სტანდარტის საკითხები
- 16.10-16.30 ნინო ფხაკაძე**
ტერმინოლოგიური მოდელები პირველი ქართული ტექნიკური ტერმინოლოგიური ლექსიკონის („სიტყვარის“) მიხედვით
- 16.30-16.50 თამარ ხატიაშვილი**
ჰიბრიდული ომი – XXI საუკუნის ტერმინი

II სექცია
(212-ე აუდიტორია)

სხდომის თავმჯდომარეები: **ლინდა გიორგაძე, ლიანა სუთიძე**

- 14.30-14.50** **ლიანა სუთიძე**
ახალი დარგობრივი ტექნიკური ტერმინოლოგიის სარედაქციო საკითხისათვის
- 14.50-15.10** **გივი სანაძე**
ქართული საავიაციო ტერმინების სარედაქციო საკითხები
- 15.10-15.30** **დავით მეშველიშვილი, ფრიდონ ბეროშვილი**
ცეცხლსასროლ იარაღთან დაკავშირებული ქართული ტერმინოლოგიის დახვეწის პროექტი
- 15.30-15.50** **ციური რამიშვილი, ვლადიმერ ციციშვილი**
ქიმიაში, ნანომეცნიერებასა და ნანოტექნოლოგიაში გამოყენებული ზოგიერთი ქართული ტერმინის შესახებ
- 15.50-16.10** **გიორგი კაკაბაძე**
ქართული ტერმინოლოგიის სირთულეები აეროკოსმოსურ დარგში
- 16.10-16.30** **ვაჟა კელიხაშვილი, ანდრო მაისურაძე, რობერტ ხაჩიძე**
ტექნიკური ტერმინოლოგიის პრობლემები და გამოწვევები ავიაციის დარგში
- 16.30-16.50** **ლინდა გიორგაძე**
მანქანის ნაწილების ტერმინები (მრავალდარგოვან ტერმინთა ლექსიკონის მასალები)

III სექცია

შეხვედრის ბმული:

<https://zoom.us/j/92297061639>

სხდომის თავმჯდომარე: **თამარ მახაროზლიძე**

- 14.30-14.50** **სიგიტა რაცკევიჩიენე, ლიუდმილა მოცკიენე**
კიბერუსაფრთხოების სფეროს ტერმინოლოგია: ყველაზე ხშირად გამოყენებული ინგლისური და ლიტუვური ტერმინების წარმოების ყალიბები ორენოვან სპეციალურ კორპუსებში
- 14.50-15.10** **რეგინა კვაშიტე**
ტერმინთა ლექსიკონები ლატვიურ და ლიტუვურ ენათმეცნიერებაში და ლიტერატურათმცოდნეობაში: შედარებითი კვლევა
- 15.10-15.30** **თამარ მახაროზლიძე**
ტერმინოლოგიის საკითხები ქართულ ჟესტურ ენაში
- 15.30-15.50** **მანანა რუსიეშვილი, ლია ქაროსანიძე, მანანა ხაჩიძე**
ვრცელი ქართულ-ინგლისური თემატური ლექსიკონი (ახალი პროექტი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში)
- 15.50-16.10** **ნინო ტონია**
სამსონ თოფურის ევროპული მოღვაწეობა
- 16.10-16.30** **ირინე დემეტრაძე**
მეტაფორა, სპეციალიზაცია და განზოგადება სამშენებლო ტერმინოლოგიაში (ინგლისური, ქართული და რუსული ენების მასალაზე)
- 16.30-16.50** **ნონა ქეცბაია**
ბარბარიზმები თანამედროვე ქართულ სამშენებლო ლექსიკაში

30 ოქტომბერი, 2022 წელი

10.00-17.00 - სექციური მუშაობა

I სექცია
(202-ე აუდიტორია)

სხდომის თავმჯდომარეები: მარინე ოსაძე, ვაჟა შენგელია

- 10.00-10.20** **ქეთევან დათუკიშვილი**
ნაწილაკდართულ ნაცვალსახელებთან და რიცხვით სახელებთან დაკავშირებული ტერმინებისთვის
- 10.20-10.40** **ცირა ჯანჯღავა**
ტერმინოლოგიურ შესიტყვებათა შესახებ მეგრულ-ლაზურში
- 10.40-11.00** **ზაალ კიკვიძე**
გლოსონიმი/გლოტონიმი, ლინგვონიმი/ლინგვანიმი და სხვ.: ენათა სახელწოდებების აღმნიშვნელი ტერმინების სოციოტერმინოლოგიური მიმოხილვა
- 11.00-11.20** **ვაჟა შენგელია**
რამდენიმე ორნიტოლოგიური ტერმინის შესახებ ჩერქეზულ ენებში
- 11.20-11.40** **ირაკლი სალია**
რა ენობრივ ერთეულებს უნდა ეწოდოს *ომონიმი*?
- 11.40-12.00** **ზურაბ ვახანია**
ქართული ენის წესების დარღვევით წარმოებული უცხოძირიანი ფსიქოლოგიური ტერმინები
- 12.00-12.20** **ნინო დათეშიძე, ნათელა მუზაშვილი, მარინე ოსაძე**
ავიქსოიდიან ტერმინთა სტრუქტურული ჯგუფები

II სექცია
(212-ე აუდიტორია)

სხდომის თავმჯდომარე: **რუსუდან ზექალაშვილი, მათა ნაჭყებია**

- 10.00-10.20** **ჰენრი კუპრაშვილი**
ტერმინის მეტამორფოზა („იბერია“ და „ივერია“)
- 10.20-10.40** **ომარ ძაგნიძე**
სასკოლო მათემატიკის ტერმინების ისტორიისთვის
- 10.40-11.00** **მაია ნაჭყებია**
ენა და ლიტერატურათმცოდნეობითი ტერმინოლოგია XVII საუკუნის საფრანგეთსა და საქართველოში (შედარებითი კვლევა)
- 11.00-11.20** **რუსუდან ზექალაშვილი**
განტერმინება (დეტერმინოლოგიზაცია), როგორც ლექსიკის გამდიდრების საშუალება (სამედიცინო ტერმინთა მაგალითზე)
- 11.20-11.40** **ირინა გოგონაია**
მინერალური წარმოშობის სამკურნალწამლო საშუალებების განმარტებითი ლექსიკონის შესახებ (ქართული საექიმო წიგნებისა და კარაბადინების მიხედვით)
- 12.00-12.20** **მაია კიკვაძე**
რამდენიმე ტერმინი ტაოს ქართულიდან
- 12.20-12.40** **ჯონი კვიციანი**
„ქართველიანი“, როგორც საქართველოს სახელმწიფოებრივ-ტერიტორიული და ადამიანთა მრავალეროვნული ერთობის აღმნიშვნელი ტერმინი

წიგნის წარდგენა

(202-ე აუდიტორია, 12.50-13.30)

ტერმინოლოგიის პოლიტიკის სახელმძღვანელო

გაერთიანებული ერების განათლების,

მეცნიერებისა და კულტურის ორგანიზაცია (იუნესკო)

პარიზი 2005

დედანი: ინგლისური (CI-2005/WS/4)

წიგნის ქართულ თარგმანს წარადგენენ:

ქრისტინა გალინსკი

ტერმინოლოგიის საერთაშორისო საინფორმაციო ცენტრის დირექტორი

ზაალ კიკვიძე

წიგნის მთარგმნელი, თსუ არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი

13.30-14.30 შესვენება, ხემსი

III სექცია

(202-ე აუდიტორია)

სხდომის თავმჯდომარეები: **დეკანოზი კონსტანტინე გიორგაძე, თამაზ დევიძე**

14.30-14.50 მამუკა ცუხიშვილი (მონაზონი იოანე)

ერთი საეკლესიო ტერმინის შესახებ

14.50-15.10 დეკანოზი კონსტანტინე გიორგაძე, ლინდა გიორგაძე

სამღვდლო კონდაკის რედაქციისას წარმოჩენილი რამდენიმე პრობლემური ტერმინისათვის

15.10-15.30 თამაზ დევიძე

ლიტურგიკული ტერმინოლოგია „მარხვანის“ ქართულ რედაქციებში

15.30-15.50 დავით იობიძე

გელათელი ანონიმი მწიგნობრის ტერმინთშემოქმედებითი ძიებანი ერთი გელათური ხელნაწერის (K14) მიხედვით

15.50-16.10 მედეა ლლონტი

*ძველქართული შესიტყვება-ტერმინი გული გონიერის
ლექსიკურ-სემანტიკური ბუდისათვის*

16.10-16.30 ნარი ჩხაბერიძე

*ძველქართული საღვთისმეტყველო ტერმინი შურის და ქართული
მოშურნეობის ლექსიკურ-სემანტიკური მიმართებისათვის*

16.30-16.50 მარიკა ჭითანავა-ლობჯანიძე

*წმიდა მარკოზ მახარებლის ლიტურგიის საღმრთისმეტყველო
ტერმინოლოგიური ანალიზი*

IV სექცია

(212-ე აუდიტორია)

სხდომის თავმჯდომარეები: სალომე ომიაძე, მანანა ერქომაიშვილი

- 14.30-14.50 დალი ცატავა**
გასტრონომია და გასტრონომიული ტერმინოლოგია, მეგრული *ჰამოს* მაგალითზე
- 14.50-15.10 ესმა კუნჭულია**
სამზარეულოში შენახული ენა და „გაქვავებული სიტყვები“
- 15.10-15.30 ანა მიქაძე-ჩიკვაძე**
სიტყვა *კვეთში* შენახული ყველის ისტორია
- 15.30-15.50 ნანა ხოჭოლავა-მაჭავარიანი, დავით ჭელიძე**
მცენარეთა ქართული სამეცნიერო სახელების განახლების შესაძლებლობა ძველი ქართული ლექსიკონების მონაცემებით
- 15.50-16.10 ნარგიზ ახვლედიანი**
მსხლის ჯიშები აჭარულში
- 16.10-16.30 სალომე ომიაძე**
კვეთი, ყველი – მსგავსი მოტივაციის მქონე ორი ლექსემა-ტერმინი
- 16.30-16.50 მანანა ერქომაიშვილი**
რძის პროდუქტების სახელდებისათვის

V სექცია

შეხვედრის ბმული:

<https://zoom.us/j/92297061639>

სხდომის თავმჯდომარე: ციური ახვლედიანი

- 14.30-14.50 მარინა ანდრაზაშვილი**
გერმანიის ჰიდრონიმები და მათი ტერმინოლოგიური ეკვივალენტები ქართულში
- 14.50-15.10 სვეტლანა როდინაძე, თამილა მიქელაძე, ქრისტინე ზარბაზოია**
სულხან საბას „სიტყვის კონა“, როგორც ქართული საზღვაო ტერმინოლოგიის პირველწყარო და მისი როლი თანამედროვე ქართულ საზღვაო ტერმინოლოგიაში
- 15.10-15.30 ციური ახვლედიანი**
ტელესკოპური ტერმინები ფრანგულ ენაში
- 15.30-15.50 ნანა გონჯილაშვილი, ნესტან სულავა**
ივანე ჯავახიშვილი ძველი ქართული მწერლობის კლასიფიკაციისა და თხრობის სტილის შესახებ
- 15.50-16.10 ნინო ქემერტელიძე, მერი გიორგაძე**
კომპიუტერული ტერმინები და მათი ქართული შესატყვისები
- 16.10-16.30 თამარ გუჩუა**
რიტუალი და მისი ცნებით-ტერმინოლოგიური განზომილებები
- 16.30-16.50 ირინე ჩაჩანიძე**
ილია ალხაზიშვილის ნაშრომი „ფარმაცევტული ტერმინები ქართულს ენაზედ“
- 16.50-17.10 ინგა ადამია**
სიტყვის პოლისემია, მისი ინტერპრეტაცია თარგმანში (ტერმინოლოგიური სტანდარტიზაცია „თავფარავნელი ჭაბუკის“ მაგალითზე)

კონფერენციის დახურვა

31 ოქტომბერი, 2022 წელი

თსუ, I კორპუსი, 202-ე აუდიტორია

<https://zoom.us/j/92297061639>

31 ოქტომბერს, 13.00 საათზე, III საერთაშორისო კონფერენციის – „ტერმინოლოგია – მემკვიდრეობა და თანამედროვეობა“ – მოწვეული მომხსენებელი როდოლფო მასლიასი ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლებთან და სტუდენტებთან, არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის მკვლევრებთან გამართავს სამუშაო შეხვედრას და წაიკითხავს ლექციას შემდეგ საკითხებზე:

- მრავალენოვნება ევროკავშირში;
- ევროპული ინსტიტუტების თანამშრომლობა ტერმინოლოგიაში;
- ქართული, როგორც კანდიდატი ენა;
- პროგრამის – „ტერმინოლოგია საზღვრებს გარეშე“ – პროექტები და საქართველოს უნივერსიტეტების მონაწილეობა.